

Kapittel 4: Hva trenger du å vite når du skal jobbe?

Tema i kapittel 4 er rettigheter og plikter i arbeidslivet, arbeidsavtale og [lønnsslipp](#).

Kapittelet inneholder to filmer. Den første handler om arbeidsavtale, den siste om lønnsslipp.

Kapittelet inneholder også et interaktivt spørsmål. Her er svaret en ordsky.

Ungdom er en av de gruppene som har høyest risiko for å bli utnyttet i arbeidslivet.

Ofta vet de ikke om sine rettigheter, eller kanskje er de blitt feilinformert om både rettigheter og plikter.

I dette kapittelet gjennomgås det mest grunnleggende, om rettigheter og plikter, som ungdom bør vite når de kommer ut i jobb.

Lysbilde 15

Lysbilde 16

Rettigheter og plikter

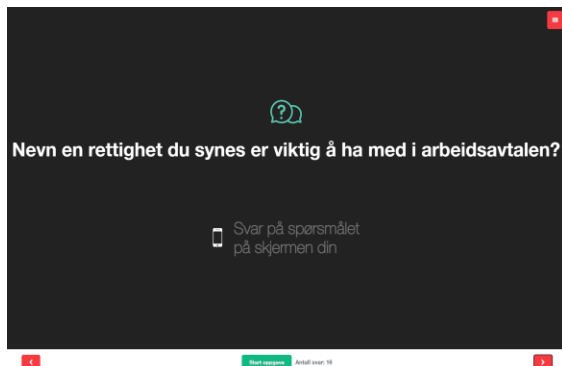
Rettigheter og plikter i arbeidslivet.

- Du skal ha en arbeidsavtale
- Rettigheter er det du har krav på, for eksempel lønn
- Pliker er det du må gjøre, for eksempel møte opp til rett tid og varsle hvis du blir syk

Film: Arbeidsavtale

Filmen viser det viktigste en arbeidsavtale skal inneholde.

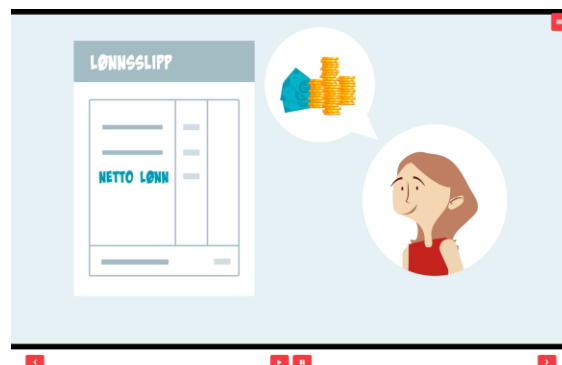
Kapittel 4: Hva trenger du å vite når du skal jobbe?

Lysbilde 17

Lysbilde 18

Lysbilde 19

Interaktiv spørsmål: "Nevn en rettighet du synes det er viktig å ha med i arbeidsavtalen«

Nå skal det sendes ut en oppgave:

Nevn en rettighet du synes det er viktig å ha med i arbeidsavtalen.

- Send ut oppgaven ved å klikke på «**Start oppgave**»
- Be elevene om å svare på oppgaven på mobil eller PC
- På neste lysbilde ser du elevenes svar som en ordsdy

Ordsdy med elevenes svar: «Nevn en rettighet du synes det er viktig å ha med i arbeidsavtalen»

- Gå gjennom elevenes svar
- Hvis flere har svart det samme vil ordet være forstørret
- Viktig å få med at lønn, arbeidstid, arbeidsoppgaver, oppsigelsestid og pauser skal være med i arbeidsavtalen
- (Her kan det være noe risiko for useriøse svar)

Film: Lønnsslipp

Filmen viser de viktigste opplysningene som står på lønnslippen.

Kapittel 4: Hva trenger du å vite når du skal jobbe?

The image shows a digital representation of a Norwegian payroll slip (Lønsslipp) and a list of key points. On the left, a box titled 'LØNSSLIIPP' contains a table with the following items:

BRUTTO LØNN	=	
- SKATT	=	
= NETTO LØNN	=	

Below the table is a field labeled 'FERIEPENGEGRUNNLAG' with a yellow coin icon.

On the right, under the heading 'Lønsslipp', there are three bullet points:

- Du skal ha lønsslipp hver gang du får lønn
- På lønsslippen skal det blant annet stå:
 - hvor mye du har fått i lønn
 - hva som er trukket i skatt
 - grunnlag for beregning av feriepenger

Lysbilde 20

Lønsslipp

Hvor finner du lønsslippen? Ofte digital tilgang.

- Spør arbeidsgiver. Du skal ha lønsslipp hver gang du får lønn
- Den skal inneholde nettolønn, skattetrekk og bruttolønn
- Feriepengegrunnlag: Feriepenger utgjør minst 10,2 % av grunnlaget